

PRİZREN / KOSOVADAN TRK DNYASINA BAKIŞ: BAY”

Fatm

1

Geçmişten geleceğe
Bir bir Diyar-Rm (Yahya KemalBe)

ÖZET : Günümüzde kültür, sosyal hayat, değerler, inanç ve gelenekler küreselleşme sonucu tehdit altındadır. Azınlık olarak yaşayan topluluklar üzerinde bu tehdidin boyutları daha da fazladır. Küreselleşme birçok açıdan gelenekten, kültürden, geçmişten kopmaları ve kırılmaları birlikte getirmektedir. Kültürünü koruyamayan, gençlere aktaramayan milletler, topluluklar yabancı ve egemen kültürlerin etkisiyle yok olmaya mahkumdurlar. İnsanlara özellikle de gençlere yabancı toplunun kültürel değerlerini tanıma imkânları sağlayan unsurlardan biri olan basın özellikle yazılı basının yeri yadsınamaz. On dokuzuncu yüzyılın sonları ve yirminci yüzyılın başlarında Türk coğrafyasının genelinde periyodiklerin fikir ve sanat dünyasının gelişmesinde büyük rol oynamalarının yanında ortak milli kültürün oluşturulup sevdirmesinde, milli kültürün tarihi ve kültürel bir miras olduğu, milli kültür donanımı almadan evrensel kültürde yer alınamayacağı bilinci verilmesinde üstlendikleri görev dikkat-ilerdir. Bu bildiriye 1994 - 2010 yılları arasında ayda bir defa bazen de iki ayda bir olmak üzere on altı yıldır yayımlanan, edebi, tarihi, kültürel yönden son derece önemli dergilerden biri olan “Bay”ın üstlendiği misyon üzerinde durulacaktır.

Bir kısmı birbirine komşu coğrafyalarda diğer kısmı ise Makedonya’dan çok uzakta yaşamalarına rağmen tarihi ve kültürel bağlarla bağlı olan halkımızın kendi kültürüne yabancılaşmaması, milletin ortak kültürel değerleriyle beslenmesi, kimlik ve kimliğini sahiplenmesi ve geliştirilmesi amaçları doğrultusunda bir yayın politikası izleyen “Bay” dergisinde yayımlanan Türk dünyasına yönelik yazıların değerlendirilmesi ve Mustafa Kemal Atatürk’e bakış açıları bu bildirinin konusunu oluşturmaktadır.

Bay Dergisinde ayrıntılı olarak Bulgaristan, Yunanistan, Kosova ve Makedonya’da yaşayan Türklerin eserlerine, onlarla ilgili haberlere, Osmanlı İmparatorluğu’nun bu coğrafyaya gelişleri ve buralarda bıraktıkları eserlere yönelik bilgiler içeren yazılara rastlanmıştır. Aynı zamanda öncelikle Gagauzlar, Kırım Tatarları, Azerbaycan Türkleri ve Türkistan coğrafyasında yaşayan Türk halklarının edebi eserlerinden örneklerle, haberlere yer verildiği görülmüştür.

Bay dergisi Türk dünyası sanatçıları arasında ilikileri geliştirmek, tecrübeleri paylaşmak, birliktelik imkânlarını görmek, karlılıklı yayın alıveriini artırmak, halkların birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlamak ve böylelikle dostluk ve kardeşlik duygularının pekişmesine katkıda bulunmak amacıyla on altı yıldır başarıyla yerine getirdiğini söyleyebiliriz. Elbette çok geniş bir yelpazede dünyanın değişik coğrafyalarından, Türkiye ve Türk dünyasından haberler derlemek, mevcut coğrafya, ülke ve devletlerin; siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik şartlarını göz önünde bulundurmayı zorunluluğu derginin önündeki önemli engellerden biridir. Bu engel sebebiyle de kendi sahasında büyük boşluk dolduran, büyük emek isteyen dergideki yazıların ilmi, edebi yönden eksiklikleri olması da doğal karılanmalıdır.

ANAHTAR KELİMELELER : Bay dergisi, Türk dünyası, sosyal- kültürel- edebi ilikileri, Atatürk

Özet

Abstract Today, culture, social life, values, belief and traditions are under threat due to globalism. This threat is bigger for minorities. Globalism brings drifting from traditions, culture, and history. Communities, nations that cannot preserve their culture and transfer it to their youth are sentenced to perish by the effect of the dominant cultures. Importance of media especially the written media that is one of the elements which helps people especially the youth get acquainted with the culture of the community they are leaving together is undeniable. Besides taking an important place in improving thinking and art among Turkish world at the end of nineteenth century and beginning of twentieth century, the mission undertaken by periodicals in teaching and endearing background of the common national culture, in raising awareness of the fact that the national culture is a historical and cultural heritage, and that it is not possible to exist in global culture without having national culture is remarkable.

In this preceding, the mission carried by one of the most important journals which was published once or twice a month from 1994 to 2010 from the point of literature, history and culture is covered.

The subject of this preceding is assessment of the articles devoted to Turkish World and the stand point to Mustafa Kemal Atatürk in the journal ‘Bay’ which has a publication policy of preventing people becoming estranged to their culture, raising the nation with common values, holding on to and developing personality and

¹ Doç. Dr. Gazi Üniversitesi fatmaacik1@yahoo.com Uluslararası Atatürk Kongresi kapsamında Makedonya’da 2011 yılında sunulmuştur..

identity of our people connected with historical and cultural bonds although some lived in close proximity and some lived far away from Macedonia.

Bay journal mostly have information about works of Turkish people living in Bulgaria, Greece, Kosovo and Macedonia; the news related to them, entrance of Ottoman Empire to this region and the works left by them. Also, literature of Gagavuz, Kırım Tatars, Azerbaijan Turks and Turkish people living in Turkhistan region has examples in the journal.

We can say that Bay has been successfully fulfilling the goal of improving the relations, sharing experiences, discussing collaboration possibilities, increasing publication exchange transactions among Turkish world artists; and helping people to know each other more and thus contributing to strengthen the brotherhood for sixteen years. Certainly, collecting news from a very wide perspective, from Türkiye and Turkish world; and obligation of taking political, social, cultural, and economic conditions of the present countries into account is one of the most important obstacles the journal is facing. Due to this fact, lacking of articles from the point of science and literature should be accepted for the laborious journal filling a big gap in its field.

KEY WORDS: Bay Journal, Turkish World, Social-Cultural-Literary Relations, Atatürk

G Ka garlı Maḥmut Divanü Lugati-Türk adlı eserinde vurguladığı; • mdi, bundan sonra Muhammed o lu Hüseyin Huseyno lu Mahmud der ki: Tanrı'nın devlet güne ini Türk burçlarında do urmuştu unu ve onların milikleri üzerindeki bütünü te rlerini (çarkların) döndürmü bulundu unu gördüm. Tanrı'nın Türk adını vardi ve onların yeryüzüne ilbay kıldı (Maḥmut, 2006: 13). Bunun üzerine geçen birkaç asır sonrasında Türk boylarının hâkimi oldukları topraklarda yavaş yavaş hâkimiyeti kaybettikleri görülür. 1552'de Kazan, 1556'da Astrahan'ın dü mesiyle Ural Türklü ü, 1598'de Batı Sibirya Türklü ü, 1604'te Nogay Türkleri, 1731'de Kıçık Kazaklar, 1783'te Kırsık Türkleri, 1828'de Kuzey Azerbaycan Türkleri, 1859'da Kuzey Kafkasya Türkleri 1865-1884 arasında Batı Türkistan Türkleri Rus hâkimiyeti altına girmi lerdir. 1758-1765 arasında da Do u Türkistan Türkleri Çinilerin egemenli inin tanınmak zorunda kalmış tır. 19. asrın sonlarında Balkanlar, Mısır, Suriye, Irak ve İran Türkleri hâkimiyetinden çıkmış tır. Ancak bu ülkelerde hala Türkler ya amaya devam etmekte dir. 1944'te Kırsık, Karaçay-Malkar ve Ahıska Türkleri, Sibirya ve Türkistan'a sürülmü leri. Ayrıca yirminci asrın ikinci yarısında Karaçay Kumuk Türkleri (15 + 4 köye), 1917'de Özbekler, muhtelif tanelerde Kuzey ve Güney Azerbaycanlılar, Balkan Türkleri 1931-1954 arasında Uygur ve Kazaklar, son dönemde ise Afganistan'da ve Irak'taki Türk Türkiye'ye göç etmi lerdir. Tüm bu topluluklardan ve Kıbrıs Türklerinden bir grubun da Avrupa, Amerika ve Arap ülkelerine göç etti i bilinmektedir.

Çalışmamıza konu edindi miyiz. Bay dergisinin yayımlandığı Makedonya'ya dolayısıyla Balkanlar'a ilk olarak M. Sadedan itibaren Hazar Denizi ile Karadenizden gelen Hun Avarlar, Bulgar, Ouz, Peçenek ve Kumanların yerleşti ini biliyoruz. Ancak bu Türk kavimlerinin büyük bir ço unlu u sonradan Hıristiyanlığı kabul ederek Slavla mış lardır (Deliorman, 2000: 18). Balkanlar'a giren ikinci Türk ka ş Anadolu üzerinden olmu tur. Türkler, Osmanlı Beyli i zamanında Çarlık Bo azı'nı geçerek Balkanlar'a ayak basmış tır, 1526 yılında kazanılan Mohaç Zaferi ile Balkanlar'da kesin ve mutlak Türk egemenli i baş lamış tır. Anadolu'dan seçme aileler Bulgaristan, Makedonya, Eski Yugoslavya ve Romanya'ya yerleşti mi tir. Ancak 19. asrda Osmanlı mparatorlu unun iyice zayıflaması Rusların 1828'de Tuna'yı Etilo'ya kadar gelmesine kadar olan Türk hâkimiyetinin sona ermesine neden olmu tur. Bu süreçte 1830 yılında Yunanistan'ın, 1877 Osmanlı Rus Sava şından sonra yapılan 1878 Berlin Anlaşması ile Sırbistan'ın ve Karada 'nın ba şmsızlığını kabul ettirilmesi, 1909 yılında yapılan Petersburg Anlaşması ile Bulgaristan'ın 1911-1912 Balkan Sava şı esnasında Arnavutluk'un ba şmsızlığını ilan etmesi ekinde bir seyir takip etmiştir.

Osmanlı mparatorlu unun Balkanlar'dan çekilmesi üzerine Türkler bu ka sistemler baş ka bayraklar altında ya amak gerçe iyle karşılaşmış tır. Bunun bir sonucu olarak Balkan Türk dünyası 20. yüzyılın ilk yarısında başlangıçta büyük bir çözülme ü, da şınklığı, kopuklu u ya amış tır. Balkanlar'da kalan Türklerin kimlik ve kültür ya amışında bir duraklama

olmu tur. Birinci Dünya Savaşı sonrası Balkanlar'ın sosyal, kültürel ve siyasi hayatının olumsuz etkilerine devam etmiştir. Bu olumsuzluklar dönem dönem artarak devam etmiş ve 1990'lı yıllara kadar sürmüştür. 1990 sonrası dünyanın siyasi haritası hızla değişip yeniden yapılanmaya başlamış ve Balkanlar da bu süreçte doğrudan etkilenmiştir. Türkiye'de 1990'lı yıllarda yayınlanan ve Bay Dergisi'ne yazılan yazılarla İstanbul, Kazan, Bakü, Bahçeşaray, Türkistan gibi bölgelerde siyasi, fikri ve edebi alanlarda fikirlerin oldukça yoğun olduğu bir dönemdir. Kültürel alanda özellikle eğitim ve edebiyat alanında birçok faaliyet gerçekleştirilmiştir. Türk aydınları yirminci yüzyılın başlarında sanatın dolayısıyla edebiyatın bütünüyle bir tür ticari özelliğinin farkına vararak bu yolda çalışmalarına başlamışlardır. Ancak Kim Devrim bu çalışmaların kamete ulaşmasını 20 yüzyılın başlarında yani 1828-1912 yılları arasında Rus ve İngilizlerin köktürme ve desteğiyle yalnızca sınıflarıyla değil, misyonlarıyla hem de içerikleriyle varsayılan etnik toplulukların yeniden icat edilmesini müteakiben.

yerli ve ilmi dü üncenin hâkim oldu u cevaplar şarama gayretleri, geçen asrın ba larında kurulan ili kileri yeniden ba latmış tır.

Kültür ad ş verilen kavram ş temelinde ideolojik yap şlanma ve bu yap şlanmaya uyumlu eylemler yer al ştı. (1992: 4) Kültürü; tarihin derinliklerinden süzülüp gelen; zaman şn ve ihtiya lar şn do urdu u, uurlu tercihlerle, manalı zengin bir sentez olu turan; sistemli ve sistemsiz ekilde nesilden nesile aktar şlan; bu suretle her insanda mensubiyet duygusu, kimlik uuru kazan şlmas şna yol a çan; çevreyi ve ırtda i tirme gücü veren; nesillerin ya ad şklar ş zamana ve gelece e bak ş lar ş s şras şnda i ge çirtilmiş dü üncesi geli tiren; inan ş lar şn, kabulleni lerin, ya ama ekilerinin bütünü olarak tan şmı Türklerin az şlık olarak ya ad ş ş co rafyalarda, uzun bir tarihi süreç içinde mille erlerine yabancıla mas ş, iki kültür aras şnda bocalaş p kalmalar ş milli de erler ile dini ve manevi atmosfer içinde yat imemesi sonucunda kültür sistemlerine kar ş yürütülen ideolojik veya sosyal saldır şlara gö üs germlerine engel olmu tur. Mecburi veya dayatılmış kültür de i mesi eklinde isimlendirebilece imiz durur. Dankurtulman şn yegâne yolunun kendi kültürel de erleri bilen, bunlar ş özümsemi ve ça a uydurmu bireyleri tirmekten ge çti inin fark şna varan gerek Türkiye de gerekse Balkanlar, Türkistan ve Rusya Federasyonu ve Avrupa devletleri içerisinde kalmış Türk aydınlar ş edebiyat, tarih, sosyoloji gibi alanlar şmalar yapmaya gayret etmi lerdir. Anadilinin kurallar şn şn ö retilmesi, bunlar şn davran ş ve al ş kanlı a dönü türülmesinin, estetik zevkin uyandır şlmas şn şn, Edebiyat şndan seçkin metinler okunmas şn ş Türk toplumunun refah ve mutluluunu artır şlabilece i millî birlik ve bütünlü ün sa lanabilece i dü üncesinden hareketle özde Türk edebiyat şna ait çok say şda eser Balkanlar daki Türk okuyucusuyla bulu turmaya dil, edebiyat, folklor ve zikri alan şndaki milli eserlerle yene ti en nesillere Türk kültür a şlanmaya çalı şlmış tır.

Bu co rafyada ya ayan Türklere itim imkânlar ş sa lamak, meslek edindirmek, yardım toplamak gibi faaliyetlerde bulunmak amacıyla uygun zeminler buldu unda uurlu ve milli de erlere haiz aydınlar tarafından dernekleen olmu , gazete ve dergiler ç şkar şlmış tır. Mesela Prizren'de çe itli dernekle çatış ş altında yo un bir ekilde Türk kültürü yarat şya çalı şlmaktadır. "Do ru Yol" Türk Kültür Sanat Derne i, "Rumeli" Türk Tiyatrocu Sanatçılar Derne i, Prizren Kültür Evi" N. Curcialo" Türk Tiyatrosu, Yugoslavya Türk Ö retmenler Derne i, Yugoslavya Türk Sanatçılar Derne i, Filizler" Türk Kültür Derne i, "Türk Müzi i Konservatuar" Derne i, Yugoslavya Türkolog Birli i, " efkat" Yardım la ma Derne i, Türk Müzisyenler ve Besteciler Derne i, E şnaf" Türk Zanaatçılar ve Ticarlar Derne i' (<http://www.prizrenlile>) Türklerin sosyal, kültürel hayatı yönelik faaliyetler yürütmü tür. •Do ru Yol' derne inin deste iyle "Esin" dergisi, TDB Partisi'nin deste iyle "Sesimiz" gazetesi ç şkar şlmış tır. Aralık 1944'te Üsküp'te yay şlanmaya ba layan •Birlik Gazetesi'ni Makedonya'da Türklük bilincinin geli mesinde oldukça etekli olmu tur. Gazetenin bir süre sonra edebiyatçılara sayfas şn ş a önemini kat kat arttırmış tır. 1950'de çocuklar için •Piyoner' adlı dergi yay şlanmaya ba lamış tır. •Blok Not'Z, kadınlara yönelik •Yeni Kadın'Z okuyucular şyla bulu mu 1954 y l şnda küçük ya taki çocuklar için •Tomurcuk'Z dergisi yay şlanmış tır. 1965'te toplum, sanat, kültür ve milli dergisi olan •Sesler'Z ç şkmaya ba lamış tır. 1957'de •Sevinç'Z adlı çocuk dergisiyle çocuklar ve gençlere milli duyarlılık kazandır şlmaya çalı şlmış tır. 1970 y l şnda •Tan Gazetesi'ni 1973 y l şnda •Çevren'Z miyle bilim, toplum, sanat, edebiyat yay şlanmış tır. 1979 y l şnda •Ku 'Z çocuk dergisi devreye girer. 1976 y l şn şn Aralık ayında Prizren'de, •Do ru Yol'Z Dergisinin bir devamı olarak •Esin'Z dergisi ç şkar şlmış tır. (Recepto lu, 2005: 88-91). Bu dergiler ara şında uzun ömürlü olmalar ş hasebiyle •Sesler'Z (1965-1968) aras ş 331 say ş), Çevren (1973- 1992) bu çalı şmaya konu ola Bay'Z dergisi özel bir konuma sahip. Mukar şda ş şralanan dergiler ve gazetelerine yap şlacak çalı şmalar, edebiyat ve fikir hayatı şn aydınlatılması şnda, eksiksiz bir Türk fikri edebiyat tarihi yazmak hususunda önemli görevler üstlenecektir.

2001	69...79	42	(58); 1 A ustos(59); 15 A ustos(60); 1 Eylül (61); 15 Eylül(62); 1Ekim (63); 15 Ekim (64); 1Kasım (65); 15 Kasım (66); 1 Aralık (67); 15 Aralık(68) A
------	---------	----	---

- b) Osmanlı Döneminde Balkanlar'da hayat
c) Balkanlar'ın fethi
d) Osmanlı Dönemi'nden kalma tarihi eserler

3. Türkiye ile ilgili haber ve yazılar

- a) Türkiye'deki siyasi olaylar
b) Sosyal, kültürel olaylar
c) Atatürk

d) İlleri. Bunlar dışında sahs, kim, resim ve tiyatro gibi konular da yaygın olarak yer bulabilmektedir. Ayrıca çocuklara yönelik olarak hazırlanmış sayfa ile yeni nesil Türk kimliğinin oluşmasına katkı yapmaya çalışılmıştır. Türk devlet ve toplumları arasında kültür birliğinin sağlanmasında air ve yazarların rolünün önemine binaen BayZ dergisi Makedonya başta olmak üzere sayfalarında Bulgaristan, Ermenistan (Yunanistan), Romanya, Moldova ve diğer Balkan ülkelerindeki Türk air ve yazarlarının eserine yer vermektedir. Zaman içerisinde Türkiye'li akademisyenler ve sanatçıların desteğiyle KTC, Kıbrıs, Türkmenistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Hollanda, Macaristan, Almanya gibi ülkelerde yayın yapan Türk okuyucusu ve sanatçıları uzandı. Şekil 2'de görülmüştür. Tablo 2 ve BayZ dergisinin 84 sayısının incelenerek oluşturulmuştur. 190 sayfa ulaşılabilmektedir. Araştırma göstererek Türk dünyası dergisinde uzun soluklu bir dergi olma yolunda ilerleyen BayZ'in 2011 yılına ait sayılarını tamamladığı için değerlendirme dışı tutulmuştur. Tarih, siyaset, kültür, din, dil, edebiyat gibi yazılar daha çok Balkan coğrafyasında yetim yazarlara aittir ve tanıtım, söyleşi, deneme, biyografi, deneme niteliği taşımaktadır. Türkiye'li yazarların çoğunluğu akademik kimlik taşıyanlar için makale veya eleştiri türünde eserler kaleme almışlardır. Bir kısmı ise tanıtım deneme türünde örnekler vermektedir. İlleri ve resimler ise Türk dünyasının diğer coğrafyalarında yayın yapan air ve resamlara aittir.

Tablo 2: Bay dergisinde yer alan Balkan Türk Cumhuriyetleri ile ilgili yazıların sayfa ve sayfa numaraları

Sayfa/ sayfa numarası	Balkanlar				Türk Cumhuriyetleri			
	BT	B.	Bl.	Bl.	A.	BT.	BT.	
	11-12 -13/10	11-12-13/2	17/6	18/4	3 /22	106/43	17/18	23/4
	11-1213/23	37/24 39/	22 /3	18/10	18/8	109/8	17/19	30/4
	17/14	40/8 52/12	201/10	24/10	37/3	111/43	17/208	61/21
	19/10	54/8 57/21	26/7	28/3	41/8	116/26	20/8	62/6
	21/6	58/14	287-9	28/174	60/122	117/25	55/8	62/21
	22/6	58/18 59/	30/123	32/	61/9	120/19	87/5-17	74/8-22
	24/6	60/25	32/147	37/18	73/10	124/20	119/43	90/3
	27/6	70/13-15	37/201	39/5	81/23-25	133/441	122/11	124/32
	27/3	78/25	41/10	45-46/17	85/294	135/541	123/6	140/33-36
	28/7	78/6-10	53/26	57/9	86/24-27	140/20	140/332	160/44
	28/101	80/124	58/15	59/9	97/20	12/43	33/3	160/156
	37/9	83/3-5	60/224	64/84	98/19	133/147	50/89	160/ 203
	38/4	83/301	64/92	77/26	102/14	133/120	91/306	160/24-27
	38/20	84/325	77/35	77/18	103/4	133/21	137/22	160/324
	42/43	86/6-8	78/26	79/3	113/19	133/224	140/31	160/358
	44/10	87/232	80/78	82/18	123/335	133/280	142/32	165/1-14
	42/43	89/1-15	82/162	84/73	128/14	133/334	156/305	167/24
	44/17	90/1 90/30	86/379	87/18	129/33	133/401	164/158	171/13-20
	45-46-47/25	91/1892/26	87/88-40	93/10	151/345	134/27	178/17	172/127
	51/6	93/595/5-8	94/3	94/12	162/179	135/60		
	60/4	95/9 96/21	96/37	96/32	171/72	135/116		
	62/10	97/21 97/39	97/3	97/	175/114	135/17		
	64/21	98/24	98/10	98/30	176/8	135/124		
	67/4	99/715	101/3	101/18	177/6-10	135/25		
	68/8	99/32	102/1	104/		135/27		
	73/36	101/28	114/246	114/37		135/282		
	73/18-19	102/35	114/38	115/29		135/33-37		

	74/22-23 7480 86/203 87/28 8831 8939 1033 105/10 11112 113/ 21 113/26 11339 11438 116/140 11757 117/580 12625 13025-30 13127-32 13238 136/147 13872 16240-42 17620	103/7 10427 1066 10821 10836 10925 11321 11722 119/21 119/37 12217 12326 12427 124/291 125/40 12621 127/33 129/15 131/20 1322122 136/24 136/390 1383-4 138/70 13835 14023 140/42 142/282 145/380 154/13 163/139 164/120 165/121 166/121 167/226 1702023	115/40 117 11941 120/28 12041 121/41 12241 123/41 125/20 131/3-4 134/402 145/27 135/412 151/39 13635-36155/3-4 136/121 155/29 136/121 149/3-8 140/123 148/3-8 1413-7 156/3 141/338 166/3-5 145/167 171/3-6 164/74 172/8 150/283 155/341 159/232 162/136 162/230 163/293 165/282 166/372 167/30 167/118 167/122 168/372 169/31 169/126 169/223 169/336 170/71 17072-15 170/234 171/329 17374-16 173/226 174/120 174/231 176/229 177/140 178/121 178/345 180/ 3-12		135/38-40 139/309 140/202 1417214 144/128 156/146 16434 165/17 173/179 17540 17735		
Toplam	51	73	11 4	37	19		

Tablo 2 incelendi inde •ayZ dergisinde öncelikle Balkanlarşn genelidönük yazşlarşn yayşmılandş görülecektir. Bu yazşlarş Bulgaristan•daya ayan Türklerle ilgili yazşlarşn kap

² "Rumeli Sözünün Anlamı ve Kısa Tarihi" Mr. Bedrettin Kuru (sayı 11-12-13); "Rumeli Türk airlerinde Göç Konusu" Ethem Baymak (sayı 27); "Rumeli airlerinde Do a Motifleri" Ethem Baymak (sayı 30); "Türkçem Rumeli'nin Onur Bayramı" Ethem Baymak (sayı 32); "Rumeli'de Tuna Akar Serin Serin..." Ethem Baymak (sayı 37); „Rumeli Türkleri'nde Hidrellez Gelene i" Metin Turan (sayı 37); „Rumeli'den Güçlü Bir Ses: Prizrenli A ık Çelebi" Yrd. Doç. Filiz Kılıç (sayı 38); „Rumeli'de Tuna Akar Serin Serin...2" Ethem Baymak (sayı 38); „Rumeli airlerinin Dilinde Balkanlar ve Rumeli Co rafyası" Yrd. Doç. Rıdvan Canım (sayı 42-43-44); „Rumeli'de Ni an" (sayı 53); „Rumelili Ressam Asım Mustafa" Atilla Tunas (sayı 60); „Rumeli'de Bir ehir Gilan" Beyto Nobırdalı (sayı 64); „Rumeli airlerinde Yöresel Kültür" Halil Çeltik (sayı 64); „Rumeli Türk Tarihi 1/ 2" Hayrettin Kalkandelen (sayı 67/ 68); „Osmanlı Döneminde Rumeli'den Türk Göçlerinin De erlendirilmesi" Yıldırım A ano lu (sayı 94); „Rumeli Bilmeçeleri" Türker Acaro lu (sayı 95); „Rumeli Demiryolları ve Tren stasyonları" Prof. Yıldırım Yavuz (sayı 97); „Rumeli'de Türk Kültür ve Sanatını Besleyen Bir Kaynak Olarak Akıncılık" Prof. Mustafa sen (sayı 98); „Sultan Re ad'ın Rumeli Seyahati" Prof. Selçuk Mülâyim (sayı 98); „Rumeli Türküleri" (sayı 104); "Rumeli Türküleri" (sayı 106); „Milli Mücadelede Rumelili İlim Adamları. Kırçovalı Müftü Abdulhamid Efendi" Recep Çelik (sayı 108); "Rumeli'deki Osmanlı Siyasi Tarihi" Dr. Önder Bayır (sayı 109); "Rumeli

etti ini görmekteyiz. Türklerin ya adş ehirlerin tarihçesi, adlarşnşn nereden geldi i, OsmanlıDönemi'nden kalan tarihi eserlerin tanışm yanşnda bu co rafyada yeti mi yazar, air, ressam ve arataçlarşn hayat hikâyelerini de birlikte eserlerinden örnekler verimi tir. Bulgaristan'ın co rafi olarak yakşnlş şnşn yanşnda dergi yönetiminin ki isel ili kilerinin de yayşmları yazşlarşn sayş bakşmşndan çok olmasından dolayı u söylenebilir. Bulgaristan, Batş Trakya ve Romanya'daya ayan Türklerin kaleminden

Türküleri" (sayı 110); "Rumeli arkıları (sayı 113); "Osmanlı Devletinin Son Dönemlerinde Rumeli Toprakları..." Önder Bayır (sayı 114); "Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nden Rumeli" (sayı 114) "Rumeli arkıları (sayı 114); "Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Rumeli Toprakları..." Önder Bayır (sayı 115); "Rumeli arkıları (sayı 115); "Balkan Yarımadasında Türk Divan Edebiyatı" Prof. Nimetullah Hafız (sayı 17); "Balkanlarda Türk Efsaneleri" Osman Baymak (sayı 18); "Balkanlar ve Nasrettin Hoca" (özel sayı 21); "Balkanlar'daki Konya" Prof. Saim Sakao lu (sayı 22); "Yahya Kemal'in iirlerinde Balkanlar ve Balkan Türklü ü I/ II" Ünal enel (sayı 28/ 32); "Balkan Türk Halkı Edebiyatı'nda Yunus Emre Etkisi" Ethem Baymak (sayı 26); "Balkanlar'da Türkler" Dr. Ömer Turan (sayı 28); „Balkan Türk airlerinde Ölüm Teması“ Ethem Baymak (sayı 28); „Balkanlar'da Türk Katmanları ve Balkan Dilleri Arasında Kelime Alıntıları“ Mr. Nazım brahim (sayı 39); „Balkan Yarısına Tuz- Biber“ Hamdi Mert (sayı 41 Rörportaj); „Balkanlar, Karpatlar ve Unutulmu Bir Türk Vatani Gagavuzya'ya Dair zlenimler“ Yrd. Doç. Rıdvan Canım (sayı 45-46-47); „Balkanlar'da Türk ve Di er Müslüman Toplumlari ve Göç Olgusu“ Halit Eren (sayı 57); „Balkanlar'da Türk ve Müslüman Varlı ı“ Prof. Muzaffer Turan (sayı 58); „Makedonya ve Di er Türk Yurtlarında Söylenen Ortak Atasözleri ve Deyimler“ Yrd. Doç. Mehmet Yardımcı (sayı 60); „Balkanlar'da Bekta ili in Geni lemesi ve Kosova'daki Bekta i Tekkeleri“ Prof. Nimetullah Hafız (sayı 64); „Balkan Edebiyatlarında Çeviriler Kaynakçası Üzerine“ M. Türker Acaro lu (sayı 93); „Kar ıla tırmalı Balkan Atasözleri“ Türker Acaro lu (sayı 94) „Balkan Halkbiliminde Türk Etkileri 1/ 2“ Türker Acaro lu (sayı 96/ 97); „Balkanların Yapılandırılmasında Tasavuf ve Tekkelerin Rolü“ Ay e Yıldız Topuz (sayı 96); „Balkanlar'da slam ve Devlet“ (sayı 97); „Balkanlar'da Sarı Saltuk Türbeleri“ Yrd. Doç. Mehmet Z. brahimgil (sayı 98); „Balkanlar'da Müslüman Türk Varlı ının Tarihi“ (sayı 101); „Balkan Türk iiri“ Talat S. Halman (sayı 101); „Balkan Ülkelerinde Müslüman –Türk Kültür Mirası (sayı 102); „Günümüzde Balkan Ülkeleri ve Sorunları: Yunanistan- Bulgaristan-Romanya-Makedonya “ (sayı 103); „Balkan Aydınları ve Yazarları Ansiklopedisi“ Devrim Baymak (sayı 103/ 105/ 106/ 107/ 108/ 109/ 111/ 113/ 1157116/117/ 119/ 120/ 121/ 122/ 123/ 124/ 129/ 132); „Osmanlı Öncesi Balkan Türklü ü“ Prof. Yusuf Hamza (sayı 109); „Dünden Bugüne Balkanlar“ Ahmet Hacıo lu (sayı 116); „Balkan nşnının Tarihi Çilesi“ Bahtiyar Sipahio lu (sayı 120); „Balkanlar ve slamiyet“ Osman Keskio lu (sayı 125); „Atilla'nın Torunları Sekeller“ Yrd. Doç. smail Do an (sayı 125) „Balkanlar'da Türk Kültür Stratejileri“ Dr. Ya ar Kalafat (sayı 129); „Balkanlar ve Göç Belgeseli“ Güven ahinler (sayı 131); „Balkan Sava ının slami Dayanı maya Etkisi“ Dr. Orhan Kolo lu (sayı 136)...

³ "Bulgaristan Efsaneleri" (Kaynak) Nimetullah Hafız (sayı 18); "Yeni Dönem Bulgaristan Türkleri Edebiyatı'ndan Bir Kitap –Bir air: Arzu Tahirova ve fade Esiri" Feyyaz Sa lam (sayı 20); "Bulgaristan Türk Edebiyatı'ndan Bir Sima: Muharrem Tahsin" Nebahat Çelebi (sayı 24); "Bulgaristan umnu Türk Halk nançları" Dr. Ya ar Kalafat (sayı 39); "Bulgar Folklorunda Türk Folkloru Etkileri" Doç. Dr. Hayriye Süleymeno lu Yenisoy (sayı 40); "Bulgaristan Türklerin Edebiyatı" Yrd. Doç. Abdulkadir Hayber (sayı 52); „Bulgaristan-Makedonya ve Kanlı Yurt Kosova'ya Dair zlenimler“ Rıdvan Canım (sayı 54); „Sofya'da Tarihi Anıtlar“ smail Halaç (sayı 55); „Bulgaristan Türk Romanında Türk Dünyası“ slam Beytullah Erdi (sayı 57); „Bulgaristan'da Bir Köy: Kuyucuk Köyü“ Hüseyin Özgür (sayı 58) „Bulgaristan'ın Dünü, Bugünü, Yarını“ sa Cebeci (sayı 59); „Bulgaristan'da Türkçe Basın“ Yusuf Kerim (sayı 60); „Bulgaristan Türklerinin Dünü-Bugünü-Yarını“ Türker Acaro lu (sayı 90); „Bulgaristan Türklerinin Son Durumu“ (sayı 90); „Deliorman Türkleri Üzerine Bir nceleme“ Türker Acaro lu (sayı 91); „Bulgaristan'da Bulunan Osmanlı Vakıflarından Bir Demet“ Sadi Bayram (sayı 92); „Ba langıçtan Günümüze Bulgaristan'da Türkçe Basın“ (sayı 93); „Dobruca'dan“ Mehmet Naci Önal (sayı 95); „Sofya'da Bugünkü Osmanlı Mimari Eserleri“ Dr. smail Cambazov (sayı 95); „Kırcaali ve Köyleri Etnik Yapısı“ Fevzi Bekir (sayı 96); „Bulgaristan Türkü'nün Tarihsel Dramı“ (sayı 97); „Bulgaristan'da Tarih Ara tırmaları ve Osmanlı mparatorlu u'nun Tarihi“ Doç. Evgeni Radu ev (sayı 99); „Bulgaristan'ın Eस्कiсuma li Kırtılı Mahalleleri El Dokumalarından Örnekler“ Nazmiye Hasanova (sayı 99); „Dünkü Rumeli Bugünkü Bulgaristan“ Rıdvan Canım (sayı 101); „Vardar Ovası Vardar Ovası..." Rıdvan Canım (sayı102); „Osmanlı'dan Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadar Bulgaristan Türkleri'nin Durumu (sayı 106); „Bulgaristanlı air, Yazar ve Yayımcı Mehmet Çavu 'la iir ve iiristan Üstüne“ (sayı 108); „Bulgaristanlı Ara tırmacı M. Türker Acaro lu..." (sayı113); „Deliorman'ın Konumu, Adı ve Sınırları“ Dr. aban Kalkan (sayı 115); „Bulgaristan'da Bayburt, Bayburt'ta Bulgaristan“ slam Beydullah Erdi (sayı 117); "Bulgaristanlı air-Yazar Hüseyin R. Güler..." (sayı 119); „Bulgaristan'daki Alevi Gruplar ile Tahtacılar Arasındaki li ki“ Frederick De Jong (sayı 119); „Göç ve Bulgaristan Türkleri“ Hasine en (sayı 122); „Bulgaristan Türk Köy Seyirlik Oyunları“ Nazmiye Hasanova (sayı 123); „Bulgaristan Türk Edebiyatı..." Niyazi Hüseyin Bahtiyar (sayı 124); „Sofyadaki Türk Eserleri Nasıl Yok Edildi?" smail Tunalı (sayı 124); „Bulgaristan Türklerinde Çeyiz Gelene i“ Prof. T. Onuk-Yrd. Doç. F. Akpınarlı (sayı 125); „Bulgaristanlı air-Yazar, Ara tırmacı N. Hüseyin Bahtiyar“ (sayı 126); „Cevahir“ Ali akir Atakan (sayı 127); „Bulgaristan'da Dil Problemi ve Türkçemiz“ N. Hüseyin Bahtiyar (sayı129); „Deliorman Bölgesinin Kalbi, Pehlivanlar Yata ı Razgard“ Aydın Mutlu (sayı 131); „Bulgaristan Türklerinin Yazar, Yayıncı Muharrem Tahsin“ (sayı 132); „Bulgaristan Türklerinin E itim ve Kültürel kalkınmasında Hizmetleri Geçen Azerbaycan Aydınları“ Doç. Dr. Hayriye Yenisoy (sayı 132); „Recep Küpçü'nün iirinde Türklük ve nşn Sevgisi“ N. Hüseyin Bahtiyar (sayı 136); „Türkçeye Adanan Bir Hayat: Aptıkadir Apti ev“ Kamil Topçu (sayı 136); „Ana Kuca ı Baba Oca ı Ninnilerimiz- Türkülerimiz“ Sabri brahim Alagöz (sayı 138); „Kırcaali ehri Adını Nasıl Almış tır?“ (sayı 138) ...

⁴ •Batş Trakya Türkleri Edebiyatş ve Tahir ÖzçelikZ Feyyaz Sa lam (sayş 17); •Yunanistan (Batş Trakya) Türkleri Kültürü ve Edebiyatş'nda HşdsrrellezZ Feyyaz Sa lam (sayş 19); •Yunanistan'da Türklü ün Korunmasş Açşşından Türkçe Yayşnlarşn Önemi ve Bu Çerçeve de Batş Trakya Türk Basnşnşn Konuşu Feyyaz Sa lam (sayş 22); •Batş Atatürk Evinin Tarihi

çşkmş veya o co rafya ile ilgili yazşlar takip etmekteBatş Trakya•da özellikle Selanik ehri üzerinde durulmu turAtatürk•ün do um yeri olan bu ehri mimarisi yani görünümündeki temel ö elere yer verilmiştirBatş Trakya•da Türk basşnşnyā ş sorunlar, göç olgusu, dilin korunması ve kültürel değerlerinden bahseden yazşlar dikkat çekmektedir. Romanya ile ilgili olarak TürkTatar yazar ve airlerin hayat hikâyelerini eserlerinden örneklerin verildi i yazşların yanş s Türk basşnşne edebiyatşnşn geli iminin anlatıldış ş yazşlarda vardışAyrşca Türklerin ya adş ş ehri•den özellikle Dobruca üzerinde durulmu tur. Dil örne inden yola çşkşlarak TürklerRomanlere kültürel ve sosyal alanlarda etkisinden bahseden Kerim Altay•şn yazşş Romanya•da anadilini konu amayan Türk gençlerine dil uuru kazandırmaya yönelik bir gayret olarak de erlendirilebilme bir sşnşflamada azşnlşk politikalarına paralel olarak; özümleyici, farklılıkşı çokkültürlü olmak üzere üç ba lşk altşnda inerebilen dil politikalarınşnşn Ba co rafyasşnda özümleyici yani tek dillilik idealine yönelerek, toplumun dilsel olarak türde olmasş hedefini Avrupa Birli i sürecinde vazgeçmi gibi görüne sine ra men aslşnda dilsel azşnlşklaşitli stratejilerle dş ladş ş, onların kendi kurumlarışınmalarşna izin vermelerine ra men kurumlarış marjinalle tirerek ya da çe itli engeller getirmek etkisiz hale getirmeye çalı tş ş bir dönemde Türkiye Türkçesinde yayşmladş dergilerin varlı ş oldukça önemlidirKorkmaz•a göre dil aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır aktarıcıdır. Çünkü bir milletin varlı şnş olu turan tarihi,co rafyasş, din anlayış ş, müzi i, sanatş, edebiyatş, ilim ve tekni i, dünya görüşü ve millet olmayş gerçeikle tire er türlü ortak de erleri, tarihin ve yüzyıllarışn süzgecinden geçe geçe, dünden bugüne vorday yarışna ancak dil yoluyla aktarışlı Öyleyse bireye öncelikle anadili ve anadil yaratılmş eserler ö retilerek kimlik kazandışılabilir. Bu do rultuda •BayŽ dergisirefsanelere, destanlarhikâyeler, a ştlaa ve türküleresşka yer verdi i görölmektedir. Ayrşca do um, evlenmeüm gibi geçi dönemi gelenek ve göreneklere, bayram, yşldönütü her türlü geleneksel toplanma biçimleri ve bunlara dayalı geleneksel uygulamalar, inançla toplumsal uygulamalar, ritüellerin anlatıldış ş yazşlarda dergi sayfalarışnda yer bulmu tur. Tür sanatlarışndan olan bakırcılışk, kalaycılışk, demircilik, semercilik, yorgalışk sepetçilik gibi geleneksel mesleklerin tanışıldış ş yazşlaruyucuya geçmi i hatşrlatma gayretininonucudur. Derginin dikkat çeken bir di er özelli i de milli benlik ve kimlik arayış ş içerisinde kar şla şlan sorunlara yerli ve ilmi dü üncemikim oldu u cevaplar bulma gayretidir. Bu gayretirbir örne i olarak Kosova, Bosna, Makedonya gibi yüzyıllar boyu Türk dünyasışnşn bir parçasş olarak ya amş olan yerlerin kübirikimlerini, tapu saetlerini koruma vortaya

Önemi ve Balkanlar Geleneksel Konut Mimarlı ş Ba lamışda erlendirilmesi• Yrd. Doç. Mustafa Akpolat (sayş 93); •Günümüz Batş Trakya Türk Basşnş ve SorunlarıŽ Hülya (sayş 27); •Batş Trakya Türk Azşnlş şında Kadşnşn YeriŽ ükran Raif (sayş 28); •Batş Trakya•da Geçmi GünümüzdeDüve Türk BasşnşnAtkileri• Hülya Emin (sayş 42-3-44); •Batş Trakya•da Yazş Dili Olarak Türkçe• Mücahit Mümin (sayş 44-7); •Batş Trakya•da Yazşlıklarından...• Mücahit Mümin (sayş 51); •Batş Trakya• Dr. Halit Eren (sayş 60); •Batş Trakya• Türk iirinin Yaptş ş Ama• Mustafa Tahsino lu (sayş 62); •Yunanistan•da TürkKalip Galip (sayş 105); •Batş Trakya•da Türkçe Yayşn HayatşŽ Mücahit Mümin (sayş 111); •Ezilmi , Assimile Edilmi Balkan Milletleri ve Batş Trakyaşn Müslüman Türklerine Sesleni Ž smail Teko lu (sayş 113); •Tanzimat Ça şnda Bir Osmanlı ehri: SelanikŽ Meropi Anastassşadou (sayş 116); •Tanzimat Ça şnda Bir Osmanlı ehri: Selanik Ž Meropi Anastassşadou (sayş 117); •klimi De iř Rahmi Ali (sayş 126); •Selanik ehri•nin Morfolojisi ve MimarisiŽ Meropi Anastassşadou (sayş 130); •Selanik ehri•n Görünümündeki Temel Ö elerŽ Meropi Anastassşadou (sayş 131); •Garip Bir Yşldşşn Öykülažkan Mümin (sayş 132); •Ali RşzalğşnŽ Ertu rul Danşk (sayş 136)

⁵•Romanya EfsaneleriŽ Derleyenler Nedret Mahmut Mahmut (sayş 18); •Son Yşllarda, Romanya•da Ne redilen Gazete, Dergi ve Kitaplar• Altay Kerim (sayş 33); •Romanya•da Türk iiri• Emel Emin (sayş 37); •Dobruca•da Tatar Türklerinde Nevruz Gelene i• Yrd. Doç. Mehmet Naci Önalı (sayş 41); •Bir Jön Türk: brahim Temo• Mustafa Ali Mehmet (sayş 60); •Romanya Türkleri• Dr. İrfan Ünver Nasrettino lu (sayş 61); •Türkçeden Romenceye ve Bir Romanda Türkçe Kelimeler• Kerim Altay (sayş 134); •Romanya•da Türkler• (sayş 97); •Romanya•daki Osmanlı Mimarisinden Bazş Örnekler• Dr. Turgay Yazar (sayş 98); •Dobruca Romanya•ya Yuktan Sonra• Müstecip Ülküsal (sayş 102); •ESilistre Türklü ü• Ahmet Çokoyo lu (sayş 113); •Romanya•da Türk Tarihi Ara tşmalası• Mustafa Mehmet (sayş 123); •Romanya Türk-Tatar Edebiyatşnda Kadşn Yazarlar• Mahmut Nedret (sayş 128); •Eki Edebiyatçşmszşn Gözüyle Bükre • Hüseyin Tuncer (sayş 129)f

çşkarma çabalaršnš gösterebiliriz. •BayŽ çabalaršna uygun olarak sayfalaršnda Prizren, Sarayova, Piri tine ve Üsküp gibi tarihi Türk kentleri üzerine yapılmış bilimsel çalışmalarla yer vermi tir. Bu yazılardan, Altay Suroy Reodp'nun Prizren ve Türk Dünyası, Prizrenli air Ümmi Sinan, Prizren Çe meler Süleyman Brina'nın Prizrenli air Suzi Çelebi ve Mehmet Pa a Kütüphanesi Dr. Mahmut Altšparmak'ın 19. yüzyıla ait Prizrenli Mehmet Tahir Pa a Vakıfnamesi Prizren Köprüleri Dr. Maliç Osi'nin Prizren Antik Kent ve Onun Tabiyatı Osman Baymak'ın Yugoslavya Türk Halk Edebiyatı Prof. Dr. Nimetullah Hafız'ın Kosova'da Türk Dü ün Oyunları, Balkanlar Bekta ili in Geli mesi ve Kosova'daki Bekta i Tekkeleri; Raif Virmiça'nın Kosova Hamamları Prizren Hamamları Prof. Dr. Mustafa sen'in Edebiyat Tarihinde Manastır İlyas'ın sa Bey Camii Ükrü Mazrek'in Mamu a Türk Kadınları'nın Geleneksel Etnografya Özeldir İrfan Morina'nın Mamu a Atasözleri ve Deyimleri; Dr. Ömer Turan'ın Makedonya'da Türk Varlığı ve Kültürü Üsküp'te Dü ün Hayrettin Kalkandelen'in Rumi Türk Tarihi; Re it Hanedan'ın Mamu a'da söylenen Dü ün Türküleri adlı yazılarını anlamda kayda de erdir.

Türk halk kültürü Balkanlar'da Türk kimli inin olu masını sa layan önemli alt yapı kurumlarıdır. Türkler atasözlerine mani dörtlüklerinden tekerlemelere kadar Türk dünyasıyla benzerlik gösteren bu kültür hazinesinde daha uzun yıllar Balkan Türklerinin kimliklerinin belirlenmesinde büyük rolünamaya devam edecektir. Tarih boyunca Balkan co rafyası Türk dünyasında önemli bir yer sahip olmu tur. Buradaki Türk halk kültürü ürünlerinin Türklerin ortak duygu ve dü ünceleriyle getirmesi bakımından ve kültürün korunmasında, ya atılması önemli i levi vardır. te Balkanlar gezerek â şki tarzı iirler söyleyen, halk hikâyeleri anlatan dü ün ve çe itli törenlere katılmış Türk halk kültürünü yaymış Balkan â şki tarzı ve zaviyeler açarak diti savvufi iirler söyleyerek Türk kültürünün Balkanlarda kök salmasında etkin rol oynamış iirlerin hayat hikâyeleri BayŽ dergisi sayfaları arasında özel bir yere sahiptir

Türk cumhuriyetlerinin yönelik yazılarını Balkan ülkeleriyle ilişki içinde sayış olarak olmasında öncelikli olarak co rafik uzaklık ama ddi sebeplere ba layabiliriz. 1990 ba şmsızlık sonrası gerek Türk cumhuriyetleri gerekse Balkanlar'da çok az sanatçının söz konusu co rafyaları görme imkanı etmesi nedeniyle tanışmaya fikri- edebi sahada alı veri yapacak ortamların olu turulmamasına özellikle Balkan Türklü ünün uzaktaki karde leriyle ilgilenmesinin onların yazar, air, ressamı yer devlet adamlarının hıyathikâyelerini, eserlerinden örnekleri okuyularıyla payla rak kültürel ba kurma çabalarından görememi tir. Dergide Azerbaycan sahası ba ta olmak üzere, Kazak, Kırgız ve

⁶ CE000 Yıllık Türk Kültürü: Kısmış Ufuk Tuzman (sayı 140); •Yeni Türkiye Türklerce •AtaŽ DenirdiŽ İcaettin Koca (sayı 67); •Türkmen, Özbek, Azeri Hepimiz; O uzdan Geliriz Osman Baymak (sayı 17); •Türkmenin Ž Mahtumkulu (sayı 17); •Mezarsız Kalan Adam Ž Oraz Ya mur (sayı 125); İtmatov'un Eserlerinde Destanlar Ž Mehmet Tütüncü (sayı 17); CEKırgız Türklerinin Destanı Manas • Nurzat Çortonova (sayı 20); İpa'da Orta Asya Türk Kültürünü Tanışma Çalıřmaları • Mehmet Tütüncü (sayı 33); Akrabalı • sa Cebeci (sayı 50); CE Türkistan Rüyası Ž Mustafa Ye ilyurt (sayı 55); CE Ode i Kıpçak ve Kıpçak Türkleri Ž Ünver Sel (sayı 59); CE Kumanlar Ž (sayı 61); • Mehmet Yesevi'den Atatürk'e Dosdo ru Çizgi Ž N. Kemal Zeybek (sayı 105); CE Halsız İki Nyatür Ressamı İ şında Azerbaycan Türkiye kili li kileri Ž Nergiz

Türkmen edebiyatı ve yazarların hikâye, roman ve biyografilerin yer aldığı yazışların yanı sıra folklorik malzemelerin yaygınlaşması için uluslararası arenada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden tanınmamış olmasına rağmen •Bayık dergisinin sayfalarında Kıbrıs ve diğer coğrafyalarda yayınlanan Türk edebiyatçıların eserlerine vurgu yapan yazışlar mevcuttur.

Hikâye, deneme, hatıra, oyun, röportaj, teatralizm, haber, bildiri, bibliyografya edebî türlerinde zengin içerikli yazışlara yer veren •Bayık dergisinde bildiriler, makaleler, dergi ve kitaplarda yayımlanmış eserlerden alıntılar yayımlandığı görülmektedir. Dergide yayımlanan yazışların bir kısmı, Türkiye'de düzenlenen olan kongre ve seminerlere katılan Yugoslavyalı bilim adamlarının bildirileridir. Yazışlar ise Balkan coğrafyasında okunması önemli oldu ve ünlenen Türk yazar ve araştırmacıların yazışlarıdır. •Bayık bu sayede iki ülke arasında kültürel birliğin sağlanmasına önemli bir katkı sağlamıştır.

•Bayık'un Kosova, Yugoslavya, Türkiye, Balkan ve Türk Dünyası edebiyatları arasında köprü görevi üstlendiğini söyleyebiliriz. Kosova ve Türkiye edebiyatları arasında üstlendiği bu önemli görevin en iyi örneği •Çeviriler dergisinde amaçlarına ulaşmışlardır; özellikle de şiir, hikâye, deneme ve makaleyi çevirmek okuyucusuna sunma yolundadır. Bu sayede o güne kadar bilinmeyen edebiyatlar birbirlerini tanımaya başladılar. •Bayık'un ilk sayılarında edebiyat ve dil ile ilgili konular

					165/31 165/34 166/36 166/27 168/22 169/24 170/38 171/42 178/42 179/28 179/32-35	171/15 176/17
Toplam	9	2	22	1	37	28

Özellikle Kasım 2000'de Atatürk özel sayısında Atatürk'ün Kökeni ve Gençlik Yılları, Atatürk ve Balkanlar, Atatürk ve Ba lantısızlığı, Atatürkçülük İlkeleri gibi özgün yazışların yanı sıra Makedon Türk iirinde Atatürk üzerine yazışlımlar yer verdi i, Atatürk sevgisinin çok üst düzeylerde tutuldu u görülmekte. Kasım ayına denk gelen her sayıda mutlaka Atatürk'ü tanıtmaya, anlamaya, sevdirmeye yönelik yazışlar yayışmlanmış tır. Türk Toplulukları arasında Gaguzlar, Kırsımlar, Ahşıkçılar gibi Türkçülükçü birer Türk topluluklarından bahseden herhangi bir bilgiye rastlanmamış tır. Gagauz Türklerine ait yazışlarda etnik ve dini yapıları, konuları, Türkçe özellikleri, halk edebiyatı ürünleri, gelenekleri, moda Gagauz edebiyatının temsilcileri ve eserleri genel olarak akademisyenlerin kalemine düşmüş tır. Özellikleri Dr. Dionis Tanaso lu'nun çalışmalarına yer veren Bayır dergisi sayısında Gagauz Kardeşlerimizi Tanıyor muyuz? başlıklı çalışmada Türk dünyasında uzun süre tanınmadığı bir parçasının okuyuculara tanıtma gayreti içinde görülmektedir. Do u Türkistan ile ilgili tek yazış 33. sayıda Urimçi'den Alanya'ya Türk Dünyası ve Ortak De erleri başlıklı çalışması ile Dr. İrfan Ünver Nasrettino lu

⁸ "Atatürk'e Saygı –Kosova Türklerinin Milli Bilincinin En Önemli Belirtilerinden Biridir" skender Muzbeg efiko lu (sayı 1); "Atatürk'ü Bugün de Çok Seviyoruz" Altay Suroy Recepto lu (sayı 2-3); "Atatürk –Ulusalla ma ve Türk Kimli i" ecaettin Koka (sayı 2-3); "Atatürk'ün Edebiyat ve Sanat Görü ü" Cemali Tunalıgil (sayı 2-3); "Atatürk ve Gerçeklerimiz" skender Muzbeg efiko lu (sayı 2-3); " İkokul ve Ortaokullarımızın Tarih Dersinin Programında Atatürk" Mr. Bedrettin Koru (sayı 2-3); "Yugoslavya Türk iirinde Atatürk" Raif Kırkul (sayı 2-3); "Özlüyorum Atatürküm" Suna Tanaltay (sayı 2-3); "Atatürk'ün İlkeleri ve Yazı ile Dil Devrimi" Cemali K. Tunalıgil (sayı 14-15-16), "Dil ve Atatürk" Yekta Güngör Özden (sayı 21); "Atatürk ve Rumeli iirleri 2" Ethem Baymak (sayı 36); "Atatürk'ün Kökeni ve Gençlik Yılları " Muzaffer Tufan (sayı 65); "Makedon Türk iirinde Atatürk Konusunda Örneklemeyle Genel Bir Bakı " Avni Engüllü (sayı 65); "Atatürk ve Balkanlar" (sayı 65); "Manastırda Bir On Kasım" Çi dem Ülker (sayı 65); "Atatürk ve Ba lantısız Siyaseti" Fevzi Karamuço (sayı 65); "Atatürkçülük İlkeleri" (sayı 65); "Atatürk ve Gençlik" Dursun Ya a (sayı 65); "Manastır Askeri Kı lasına Ait Bir Ar iv Belgesi" Prof. Refet Yinanç (sayı 65); "Atatürk Devrimlerinden Biri: Dil Devrimi" skender Muzbeg (sayı 67); "Batılılaş ma Sürecinde Balkanlar ve Atatürk" Doç. Mustafa Safran (sayı 115; 119. sayıda tekrar yayımlanmış.); "Salnamelere Göre Atatürk'ün Askeri dadide Ö renim Gördü ü Yıllarda Manastır Vilayeti" Doç. Necdet Hayta (sayı 126); "Atatürk'ün Kosova'da Ya ayan Arnavut-Bo nak ve Rom'ların Kültürüne Etki ve Katkıları" Ethem Baymak (sayı 127)

⁹ "Gagauzlar Mekanı" Vahit Ergin (sayı 22); "Gagauz Folklorundan" Ahmet Erdo an Vata (sayı 26); "Bir Gagauz iiri Mina Köse" (sayı 27); "Gagauz Halk Edebiyatı" Prof. Dionis Tanaso lu (sayı 34); "Gagauziya'da Yayınlanan Gazete ve Dergiler" (sayı 34) "Gagauz Halk Fıkraları ve Nükteleri" Çimpoe Lübov (sayı 34); "Gagauz Dili ile Deliorman Türkçesi Arasında Bir Kıyaslama" Salih Baklacı (sayı 34); "Gagauz Türklerinin Dili ve Folkloru ile İgili Ara tırmalara Dair" Doç. Dr. Hayriye Süleymano lu Yeniso y (sayı 34); "Gagauz Edebiyatı Hakkında" Prof. Dionis Tanaso lu (sayı 38); "Gagauz Halk Adetleri" Doç. Dr. Evdokia Sorocanu (sayı 42-43-44); "Basarabia Devrinde Edebiyatımız (XIX.- XX) Eni, Modern Gagauz Edebiyatı" Prof. Dionis Tanaso lu (sayı 48); "Gagauz Ressamı Mete Sava an" (sayı 52); "Gagauz Ça da iiri" (sayı 56 s.4-27), "Stepan Kuro lu'nun Yol Yıldızı" Olga K. Radova (sayı 57); "Gagauz iiri Stepan Kuro lu'dan iirler" (sayı 59); "Gagauzların Geleneksel Dü ün Yemekleri" Diana Niko lu (sayı 59); "Gagauz Kardeşlerimizi Tanıyor muyuz?" A. Hayrettin Kalkandelen (sayı 90); "Ça da Lehçe, Bir Türkçe (Gagauz Lehçesi ile Ye ilyuva Kasabası Lehçesinin Mukayesesi) ükrü Tekin Kaptan (sayı 91); "Ça da Moldavya iiri" (sayı 91), "Gagauz ve Kosova A ıtları ile Anadolu A ıtları Üzerine Bir nceleme" Ömer Faruk Yıldızkaya (sayı 93); "Gagauzların Dini Dünyası" Monal Kırmızı (sayı 93); "Sona Adiyeva'nın iir Kitabı Üstüne" Hüseyin Rasim Güler (sayı 94); "Gagauz Edebiyatı Hakkında" Prof. Dionis Tanaso lu (sayı 95); "Gagauzlar Osmanlı Türklerinin Kankarde leridir" Dionis Tanaso lu (sayı 122); "Gagauz Çe itilmesi" Dursun Özden (sayı 129)...

tarafından kaleme alınmış Türk toplulukları içinde kırklı yıllarda adıklar sürgün dolayısıyla vatansız kalan Ahıska Türkleri'nin vatanlarına dönmeleri ile ilgili yazılar dikkat çekicidir. Dr. İrfan Ünver'in yazdığı "Kırım Türklerinin vatanlarına dönmeleri ile ilgili yazılar dikkat çekicidir." başlıklı yazısı, "Kırım Türkleri lideri Mustafa Cemaloğlu'nun 60 yaşına girmesi nedeniyle kaleme alınan yazı da önemlidir. Türkiye ile ilgili pek çok siyasi, sosyal hayata yönelik haberlerin yanı sıra Türkiyeliler ve yazarların eserleri dergi sayfalarında yer alır.

• Bayrak dergisinin bulunduğu coğrafya açısından öncelikli olarak temiz bir Türkçeyle yayımlanıyor olmasıdır. Balkan coğrafyasında Türkçenin unutulmaması ve doğru ve güzel kullanılması adına yaptıkları bir eylem ölçülemez. Çünkü dil kimlik kazanmışındaki ve toplumsal maddeleri çok önemlidir. Benveniste'ye göre, fert ve toplum dil içinde ve dil aracılığıyla birbirlerini bilir. Dilden ayrı insana ulaşmak; onu kendine indirgenmiş ve ötekilerin varlığına tasarlama yaparken bulmak mümkün değildir. Çoğu da Türk dili alanı, Balkanlar'dan Büyük Okyanus'a, Kuzey Buz Denizi'nden Tibet'e kadar uzanan yaklaşık on bir milyon kilometre karelik bir alandır. Hem tarihî süreç içinde dilin kendi tabiatından kaynaklanan değişimleri hem de coğrafya, farklı sosyal çevrelerle ilişkisi vb. diğer faktörlerle Türk dil, bütün dillerde olduğu gibi bir yandan değişim bir yandan da kollara ayrılmıştır. 20. yüzyılda Türk dili alanı dışarıdan dil planlamalarına tâbi tutulduğu bir yüzyıldır. Kanaatimizce dilin milletini manevi ya antlaşmışın tezahürü olduğu ve dilini kaybeden milletin yok olacağı düüncesini romantik bir yaklaşım olarak değerlendirenlere, Rusların Çöküş Dönemi'nde başlatılan Sovyetler döneminde sistemli bir şekilde devam ettirdikleri dil politikalarının sonuçlarını göstermek yeterli olacaktır. Dil ile siyaset arasındaki ilişkinin giderek artmasını, dilin kimlikteki rolü kadar, modern toplum ve modern devletin işlevinde aramak lazımdır. Modern siyasi sistemlerin kuruluşuna dayandığı ve bu süreçte dilin merkezidiynadığı, edim ve yazılı ve sözlü basının büyük önem taşıdığı bilinmektedir.

Bu çerçevede dikkat etmek gerekir. Derginin bazı sayıları özel sayı olarak yayımlanmıştır. Balkanlar'da Türk Efsaneleri Özel Sayısı: Bu özel sayı da Arnavutluk, Bulgaristan, Makedonya, Yunanistan, Romanya, Arnavutluk, Bulgaristan, Makedonya, Yugoslavya Türk efsanelerinin seçkin örneklerinin yanı sıra Anadolu efsanelerinin güzel örnekleri değerlendirilmiştir. Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı: Bizim Sokakların Çocukları, Ninniler, Dalda Bir Çiçek, Damlalar, Ağaçlar Dile Gelse gibi kitaplarıyla çocuk edebiyatımızın münevverlerinden sayılan Necati Zekeriyâ'ya ayrılmış görülmektedir. 18 sayfa Yahya Akengin, 137. sayfa Kastamonu 10. Türk Dünyası Günleri'ne, 138. sayfa Kırcaali'ye, 139. sayfa Karacaoğlan'a ayrılmıştır.

2. • Bayrak Kitap Dizi

iiiri Antolojisi, Altay Suroy'un Belgrad Camii Mürvet Altınel'in •Taşyışçık alanında özgüserlerdir.

3. Balkanlar Türk Kültürüne Hizmet Ödülü ihdas edilme kurumla mş bu ödüller düzenli olarak verilmi tir: İki Türkiye'den Feyyaz Sa lam ve verilen bu ödüle daha sonra Muharrem Tahsin, Prof. DrDianos Tanaso luMücahit Mümin Fahri KayaAltay Suroy Recepo lu Mustafa Ali Mehmet, Mustafa Şirko lu, rfan Ünver Nasrattşno lu, Yahya Akengin Anar, Muammer Mu mal, smail Bozkurt, Hakkş Acun layşk görülmü tür

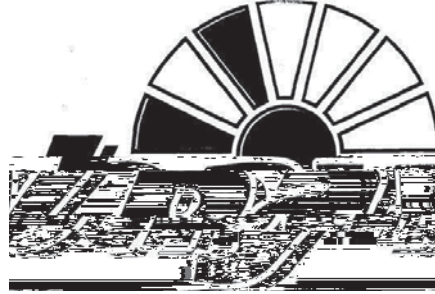
4. •Bay- nciŽ dergisiyle İta Kosova Türk çocuklarş olmak üzere Balkanlar•Türk çocuklarşna önemli bir yayşn kazarılmş tşr. Bu yayşnşn dikkat çeken yansı kurulunun ilkokul ö rencisi olan çocuk yazarlardarı masşdır. Gelece in yeni Türk yazarlar kadrosunun temelini olu turan bu dergi kssa öykölö rencilerin seçin yazş ve iirlerine yer vermi tir.

SONU: Her millet hatta her uygarlık dil, kültür, tarih mirasşyla dünyada yerini alır. Bireylerin kökle mesi ve toplumsalla masş, bu mirasşn içinde gerçekle ir. Halk kültürü ürünleri halk arasşnda mayalandş ş halkşn kültür yapşşnş ve dokusunu ortayar. Halk kültürü toplumsal ya amda birlikteli i peki tirici,dayanş mayş arttırşçş özelliklerini sürdürerek bir i lev üstlenir, halkşn kendi külüyle yabancıla masşnş önler. Halk kültürü ürünlerinin halkşn ortak duygu ve dü ünçöle dile getirmeleri bakşmşndan Türk kültürünün korunmasşnda, ya atşlmasşnda önemli i levlerdir (Günay,1999:24). Balkanlar•20. yüzyşlda ya anan olaylar ve 21. yüzyşlda küreselle meyle birlikte Türk kültüründe i me, hatta unutulma gibi bir tehlikeyle kar şla ma ihtimali Türk kültürünün yeni ku aklara aktarşlmasş zorunlulu unu ortaya çşkarmş küreselle me pek çok yönden gelenekten, kültürden, geçmi ten kopmalar ve kşrşlmalarş birlikte getiesi gerçe ini yanşnda Osmanlı mparatorlu ununBalkanlarş kaybetmesiyle ba layşp 21. yüzyşla kadar devam edeladş Fatihan olarak adlandırşlan ve ba ka İslamda ya amak zorunda kalmış Türkların uzunca bir süre baskş altındadı u ve Türkiye Türklere ile arasşnda do al ve temel ba olan Türkçe ve Türk halk kültürü de büyük baskılar ş kar şya kalmasş gerçe i Balkan aydşnlarşnş harekete geçitimiTürk kimli inin reddi, ardşndan Türk dili ve Türk halk kültürünün de reddedilmesin gündeme getirildi i bilinçli ve sistemlibir ekilde yürütölen politikalarara men günümüzde Türk dilinin, Türk halk kültürününbu co rafyada ya amya devam etmesinde milli kimlikli kültür ve ana dil arasşndaki güçlü balşhincinde olan ve bu yolda çaba sarf eden Balkan Türk aydşnlarşnşn, bilim adamlarısaatçılarşnölü büyüktür.

1990 yşlş sonrasş dünyanın siyasi haritasş hşzla yenide yapışlanmasüreci veTürlere, Türk kültürüne sistemli kar ş politikalarla birle en Balkan co rafyasşna hâkim devletlerle 1983yşlşndan itibaren Batş ölkeleriyle birlikte Balkan, Türk cumhuriyetleri ve Orta Do u ölkelerine yönelik çok taraflıla ha çok ekonomik i birli iniartşrmaya yönelik Türk dş politika anlayş şnşn söz konusu co rafyalarda ya ayan Türkların sosyal ve kültürel ya antşlarşndögöze görülür bir iyile me süreci ba lattş ş yadsşnamaz bir gerçektş politikada, bu siyasal kültürün etkisi devam etmi. Türklar Sibiry'a'dan, Balkanlar'a, Yemen'den Hindistan'a, Çin'e kadar çok geni do rafyaya yayşldş ş, bu co rafyalarda devletler kurdu u, birçok uygarlık a etkidip çe itli uygarlıklardan aldş ş kültür ö elerini de Türk kültürüyleyo urdu u söylemi dş politikamşzşn önemli bir unsuru haline gelmi , böylece Türkiye dş şnda ya ayan Türklere konusu Türkiye•nin gündeminde önemli bir yer tutarken dş Türkların de Türkiye ile kisini yeni bir konuma oturttu unu •BayŽ ve benzeri dergilerde çşkan haberler vassıyla takip edebiliriz. Kasşm 1999•da ŽYeni DönemŽ isimli ilk özel haftalık gazeteyi takiben •TürkçemŽ, ŽGeççDeryaŽ, ŽSofraŽ,ŽMedeniyetŽ,ŽİkeŽ, •EdebŽ,ŽPetekŽ,ŽZübeyde Hanş,AydabirŽ ve •Baİam Türklük BilgisiŽ isimli Türkçe dergilerin yayşlanmayba lamasş bu sürecin somut sonuçlarşndandı •BirlikŽ gazetesinin çşkş şndan itibaren yayşmlanmış olan •büyürete ve mecmualar, aynı zamanda kültürel ve

edebî ürünlerin bir deposu, fikir hareketlerinin yayđ

- KOLCU, A. . (2006) c.II, (2.baskı) Salkımsö üt
Yayınları, Ankara.
- MAHMUD, K. (2006) - it-Tü Cilt 1,(5. Baskı) Türk Dil Kurumu Yayınları,
Ankara.
- ÖZKAN, N. (1997) Geçit Yayınları, 35 Nispetiye Di | Ed
Kayseri.
- ÖZTUNA, Y. (1977) Tarihi Tü Si Tari e Tü Me
Tarihi, 12 Cilt, Ötüken Yayınevi, stanbu
- RECEPO LU, A. S. (2005) K d , Rumeli Kültürü
stanbul.
- TURAL, S. (1992) Sır Ce alı K ü Ed , Ecdad Yayın Pazarlama,
Ankara.
- YARDIMCI, M. (1998) Makedonya ve Diğer Türk Yurtlarında Söylenen Ortak Atasözleri ve
Deyimler, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, sayı 16,
<http://www.prizrenliler.org>

KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ
Yıl: 1 Sayı: 1 Eylül 1994